

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України "Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу" щодо розвитку високоефективної когенерації

Верховна Рада України постановляє:

І. Внести до Закону України "Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу" (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 20, ст. 278 із наступними змінами) такі зміни:

1. В абзаці першому преамбули слова "енергозбереження щодо" виключити.

2. Статтю 1 викласти в такій редакції:

"Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) відпущена енергія – електрична або тепла енергія, що постачається споживачам від когенераційної установки;

2) гарантія походження електричної енергії, що вироблена високоефективною когенераційною установкою, – електронний документ, наданий відповідно до Закону України "Про електронні документи та електронний документообіг" центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, за заявою виробника електричної енергії, який

підтверджує, що частка або визначений обсяг електричної енергії вироблені в Україні високоефективною когенераційною установкою;

3) електронний реєстр – електронна інформаційно-комунікаційна система, що забезпечує ведення обліку та надання відомостей про видачу, передачу, використання та припинення дії гарантій походження електричної енергії, що вироблена високоефективною когенераційною установкою;

4) істотне оновлення – капітальний ремонт, реконструкція, технічне переоснащення теплогенеруючої установки, вартість якого перевищує 50 відсотків капітальних витрат на будівництво нової установки з аналогічними характеристиками;

5) кваліфікація когенераційної установки – встановлення центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, відповідності умов та показників експлуатації когенераційної установки вимогам (кваліфікаційним показникам) цього Закону;

6) кваліфікована когенераційна установка – когенераційна установка, умови і показники експлуатації якої відповідають вимогам цього Закону;

7) когенераційна установка – комплекс обладнання, що працює за способом комбінованого виробництва електричної і теплової енергії або перетворює скидний енергетичний потенціал технологічних процесів в електричну та теплову енергію;

8) комбіноване виробництво електричної та теплової енергії (когенерація) – спосіб одночасного виробництва електричної та теплової енергії в межах одного технологічного процесу;

9) контрольні значення ефективності для окремого виробництва електричної і теплової енергії – еталонні значення коефіцієнтів корисної дії окремо для виробництва електричної енергії та виробництва теплової енергії, що відображають експлуатаційну ефективність окремого виробництва електричної і теплової енергії, яке передбачається замінити когенерацією, та складаються із значень, диференційованих за роками будівництва і видами палива;

10) операційний період – період, протягом якого когенераційною установкою вироблена електрична енергія, що дорівнює одному календарному року;

11) скидний енергетичний потенціал технологічних процесів – вторинні енергетичні ресурси, які можуть бути використані для виробництва електричної та теплової енергії в когенераційних установках".

Терміни "високоєфективна когенераційна установка", "високоєфективна когенерація", "мала когенераційна установка", "мікрокогенераційна установка" вживаються в цьому Законі у значеннях, наведених у Законі України "Про енергетичну ефективність".

3. Частину першу статті 2 викласти в такій редакції:

"Цей Закон регулює відносини, що виникають у сфері використання когенераційних установок між власниками (користувачами) когенераційних установок, суб'єктами відносин у сфері теплопостачання, учасниками ринку електричної енергії незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності".

4. Текст статті 3 викласти в такій редакції:

"Відносини у сфері комбінованого виробництва теплової та електричної енергії (когенерацію) регулюються законами України "Про ринок електричної енергії", "Про теплопостачання", "Про енергетичну ефективність", цим Законом та іншими нормативно-правовими актами".

5. Абзац другий частини першої статті 4 викласти в такій редакції:

"споживанням традиційних видів палива або альтернативних джерел енергії".

6. У статті 5:

в абзаці третьому слова "в установки" замінити словами "у високоєфективні установки";

в абзаці шостому слова "когенераційних установок" замінити словами "високоєфективних когенераційних установок".

7. Статті 8 і 10 викласти в такій редакції:

"Стаття 8. Державне регулювання у сфері використання когенераційних установок

Державне регулювання у сфері використання когенераційних установок здійснюють центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та теплопостачання, національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива (крім питань забезпечення енергоефективності будівель та інших споруд), та інші уповноважені Кабінетом Міністрів України центральні органи виконавчої влади у відповідних сферах діяльності в порядку, визначеному законодавством України.

Державне регулювання у сфері використання когенераційних установок здійснюється шляхом:

проведення кваліфікації когенераційних установок;

ліцензування господарської діяльності з виробництва теплової енергії, з виробництва електричної енергії;

встановлення тарифів на теплову енергію, що виробляється когенераційними установками;

нагляду та контролю за безпечним виконанням робіт при будівництві чи реконструкції когенераційних установок;

нагляду та контролю за технічним станом та організацією експлуатації когенераційних установок, випробуванням та ремонтом;

надання гарантій походження електричної енергії, що вироблена високоефективною когенераційною установкою.

Видача ліцензій на право провадження господарської діяльності з виробництва теплової енергії та встановлення тарифів на теплову енергію, що виробляється когенераційними установками, здійснюються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Перелік вторинних енергетичних ресурсів, які можуть бути використані для виробництва електричної та теплової енергії в когенераційних установках, встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива (крім питань забезпечення енергоефективності будівель та інших споруд)";

"Стаття 10. Когенерація в системі централізованого тепlopостачання

У разі істотного оновлення діючої або будівництва нової теплогенеруючої установки (тепловою потужністю понад 20 МВт) до початку проведення робіт з її будівництва, капітального ремонту, реконструкції або технічного переоснащення здійснюється аналіз витрат і вигід щодо оцінки потенціалу застосування на такій установці високоефективної когенерації.

Вимоги до аналізу витрат і вигід визначаються відповідно до частини другої статті 16 Закону України "Про енергетичну ефективність".

8. У статті 11:

1) частину першу викласти в такій редакції:

"Когенераційні установки можуть бути визнані кваліфікованими, якщо вони є високоефективними когенераційними установками, за результатами розрахунків економії первинної енергії, проведених відповідно до методики

визначення ефективності процесу когенерації, яка затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива (крім питань забезпечення енергоефективності будівель та інших споруд). Еталонні значення ефективності когенераційних установок із строком використання більше 10 років фіксуються на рівні еталонних значень для установок із строком використання 10 років";

2) у частині другій слова "центральний орган виконавчої влади у сфері енергозбереження" замінити словами "центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива";

3) доповнити частинами третьою – дванадцятою такого змісту:

"Кваліфікація когенераційної установки (далі – кваліфікація) проводиться на безоплатній основі за результатами розгляду заяви власника (користувача) когенераційної установки або уповноваженої ним особи (далі – заявник), на підставі технічної інформації про когенераційну установку та розрахунку економії первинної енергії.

Розрахунок економії первинної енергії проводиться власником (користувачем) когенераційної установки відповідно до методики визначення ефективності процесу когенерації.

Кваліфікація когенераційної установки є електронною публічною послугою та підтверджується свідоцтвом про кваліфікацію когенераційної установки (далі – свідоцтво) в електронному вигляді відповідно до Закону України "Про електронні документи та електронний документообіг".

Форми заяви про проведення кваліфікації когенераційної установки, свідоцтва про кваліфікацію когенераційної установки, рішення про відмову у наданні свідоцтва та форма подання технічної інформації про когенераційну установку затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива (крім питань забезпечення енергоефективності будівель та інших споруд).

Заява про проведення кваліфікації когенераційної установки повинна містити інформацію про:

прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) фізичної особи – підприємця або найменування суб'єкта господарювання, який є власником (користувачем) когенераційної установки, його місцезнаходження;

найменування та тип енергетичного обладнання, що входить до складу когенераційної установки;

адресу розташування когенераційної установки.

Технічна інформація про когенераційну установку, яка експлуатується або вперше введена в експлуатацію, повинна містити інформацію про:

- адресу розташування когенераційної установки;
- найменування та тип енергетичного обладнання, що входить до складу когенераційної установки;
- дату введення когенераційної установки в експлуатацію;
- функціональну схему когенераційної установки та її опис;
- результати випробувань когенераційної установки на експлуатаційних режимах (для когенераційної установки, яка вперше введена в експлуатацію);
- види палива/енергії, включаючи вторинні енергетичні ресурси, що використовуються когенераційною установкою та згідно з якими диференційовано контрольні значення ефективності для окремого виробництва електричної енергії і теплової енергії, обсяги їх витрат;
- обсяги електричної та теплової енергії, вироблені когенераційною установкою та відпущені в мережі;
- встановлену потужність (електричну/теплову) та коефіцієнт корисної дії (електричний/тепловий) когенераційної установки;
- рівень напруги підключення;
- питомі витрати умовного палива на відпущену електричну енергію (теплову енергію);
- собівартість виробництва 1 гікалорії теплової енергії та 1 кіловат-години електричної енергії.

Свідоцтво або рішення про відмову у наданні свідоцтва (з обґрунтуванням підстав) на безоплатній основі надається заявникові не пізніше 30 календарних днів з дня реєстрації заяви у центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

Підставою для відмови у наданні свідоцтва є:

- невідповідність вимогам, встановленим відповідно до цієї статті до кваліфікаційних показників;
- подання неповного пакета документів, необхідних для проведення кваліфікації;
- виявлення у документах, поданих заявником, недостовірних відомостей.

У разі усунення недоліків, які стали підставою для відмови у наданні свідоцтва, заявник може повторно подати заяву до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах ефективного

використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

Рішення про відмову у наданні свідоцтва або несвоєчасне прийняття рішення центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, щодо надання або відмови у наданні свідоцтва може бути оскаржено в судовому порядку".

9. Доповнити статтю 11¹ такого змісту:

"Стаття 11¹. Гарантія походження електричної енергії, що вироблена високоефективною когенераційною установкою

Власник (користувач) високоефективної когенераційної установки має право отримати гарантію походження електричної енергії, що вироблена високоефективною когенераційною установкою (далі – гарантія походження).

Гарантію походження надає центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

За згодою сторін власник (користувач) високоефективної когенераційної установки може передавати гарантію походження споживачу електричної енергії або іншій заінтересованій особі.

Гарантія походження надається на фактичний обсяг відпущеної в електричну мережу електричної енергії за операційний період, за умови чинних на такий період ліцензій на право провадження господарської діяльності з виробництва електричної та теплової енергії і свідоцтва про кваліфікацію когенераційної установки.

Гарантія походження надається на безоплатній основі за результатами розгляду таких документів:

заява про надання гарантії походження;

довідка суб'єкта господарювання, що провадить діяльність з передачі або постачання електричної енергії, що містить інформацію про обсяг електричної енергії, закупленої у заявника за операційний період.

Гарантія походження може використовуватися заявником для надання кінцевим споживачам електричної енергії інформації про те, що електрична енергія вироблена високоефективною когенераційною установкою.

Гарантія походження надається в електронному вигляді відповідно до Закону України "Про електронні документи та електронний документообіг".

Строк дії гарантії походження становить 12 місяців з дня її надання.

Форми гарантії походження, відмови у наданні гарантії походження та заяви про надання гарантії походження затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива (крім питань забезпечення енергоефективності будівель та інших споруд).

Заява про надання гарантії походження повинна містити інформацію про:

прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) фізичної особи – підприємця або найменування суб'єкта господарювання, який є власником (користувачем) високоефективної когенераційної установки, його місцезнаходження;

номери ліцензій на право провадження заявником господарської діяльності з виробництва електричної та теплової енергії;

номер та строк дії свідоцтва про кваліфікацію когенераційної установки;

адресу розташування когенераційної установки;

дату введення когенераційної установки в експлуатацію;

найменування та тип енергетичного обладнання, що входить до складу когенераційної установки;

встановлену потужність (електричну/теплову) когенераційної установки;

види палива (із зазначенням нижчої теплотворної здатності палива) або енергії, що використовується когенераційною установкою;

обсяги електричної та теплової енергії, вироблені когенераційною установкою та відпущені в мережі;

операційний період;

коефіцієнт корисної дії (електричний/тепловий) когенераційної установки, визначений відповідно до методики визначення ефективності процесу когенерації;

встановлені та змонтовані засоби обліку (назва, умовне позначення та заводський номер засобу вимірювальної техніки; номер свідоцтва про перевірку законодавчо регульованого засобу вимірювальної техніки, дата його видачі та строк дії або документа про відповідність) виробленої, відпущеної або спожитої для власних потреб електричної енергії;

отримання (неотримання) державної підтримки при виробництві одиниці електричної енергії та одиниці теплової енергії, вироблених

когенераційною установкою та відпущених у мережі, вид та обсяг такої підтримки;

отримання (неотримання) інвестиційної підтримки для експлуатації когенераційної установки, вид та обсяг такої підтримки.

Гарантія походження відповідає стандартному обсягу відпущеної в мережу електричної енергії, який визначається з точністю до 1 мегават-години. Залишкові кіловат-години переносяться на наступний операційний період. Для кожного стандартного обсягу відпущеної в мережу електричної енергії видається одна гарантія походження.

Гарантія походження повинна містити інформацію про:

прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) фізичної особи – підприємця або найменування суб'єкта господарювання, який є власником (користувачем) високоефективної когенераційної установки;

місце розташування когенераційної установки;

дату введення когенераційної установки в експлуатацію;

найменування та тип енергетичного обладнання, що входить до складу когенераційної установки;

встановлену потужність (електричну/теплову) когенераційної установки;

коефіцієнт корисної дії (електричний/тепловий) когенераційної установки;

вид палива (з визначенням нижчої теплотворної здатності палива) або енергії, що використовується когенераційною установкою;

обсяг теплової енергії, виробленої когенераційною установкою та відпущеної в теплову мережу;

обсяг електричної енергії, виробленої когенераційною установкою та відпущеної в електричну мережу, на яку видається гарантія походження;

економію первинної енергії, що отримана у результаті використання когенераційної установки;

операційний період, на який видається гарантія походження;

отримання (неотримання) державної підтримки при виробництві одиниці електричної енергії та одиниці теплової енергії, вироблених когенераційною установкою та відпущених у мережі, вид та обсяг такої підтримки;

отримання (неотримання) інвестиційної підтримки для експлуатації когенераційної установки, вид та обсяг такої підтримки;

номер і дату надання гарантії походження, назву держави.

Гарантія походження надається заявникові не пізніше 30 календарних днів з дня надходження заяви до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

Про відмову у наданні гарантії походження заявник повідомляється письмово (з обов'язковим зазначенням причини відмови) не пізніше ніж через 20 календарних днів з дня надходження заяви до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

Підставою для відмови у наданні гарантії походження є:

невідповідність форми подання інформації, що вимагається відповідно до цієї статті;

виявлення у документах, поданих заявником, недостовірних відомостей.

Рішення про відмову у наданні гарантії походження або несвоєчасне прийняття рішення центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, щодо надання або відмови у наданні гарантії походження може бути оскаржено заявником до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива (крім питань забезпечення енергоефективності будівель та інших споруд).

У разі усунення недоліків, які стали підставою для відмови у наданні гарантії походження, заявник може повторно подати заяву до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

Гарантія походження на стандартний обсяг відпущеної в мережу електричної енергії втрачає чинність після її використання або закінчення строку її дії.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, у порядку та за формою, визначеними Кабінетом Міністрів України, веде електронний реєстр гарантій походження електричної енергії, що вироблена високоефективною когенераційною установкою, з урахуванням

вимог законодавства щодо забезпечення електронного документообігу та захисту інформації в інформаційних системах".

10. Статті 12 і 13 викласти в такій редакції:

"Стаття 12. Особливості приєднання когенераційних установок до електричних та теплових мереж

Приєднання когенераційних установок до електричних мереж здійснюється у порядку, визначеному Законом України "Про ринок електричної енергії".

Приєднання когенераційних установок до теплових мереж здійснюється у порядку, визначеному законодавством, на підставі договору про приєднання, невід'ємним додатком до якого є технічні умови.

Технічні умови на приєднання когенераційних установок до теплової мережі надаються теплотранспортуючою організацією.

Технічні умови надаються на приєднання до теплових мереж тих когенераційних установок, наявність яких передбачена схемою тепlopостачання відповідного населеного пункту, розробленою відповідно до законодавства.

За письмовим зверненням власника (користувача) когенераційної установки, що здійснює (має намір здійснювати) виробництво електричної і/або теплової енергії когенераційною установкою, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та тепlopостачання, надає висновок щодо технічної обґрунтованості вимог технічних умов на приєднання до електричних і/або теплових мереж, їх відповідності чинним нормам та правилам.

Правила приєднання когенераційних установок до теплових мереж встановлює національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Стаття 13. Державний нагляд (контроль) у сфері використання когенераційних установок

Державний нагляд (контроль) у сфері використання когенераційних установок здійснюють центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) у галузях електроенергетики та тепlopостачання, та інші центральні органи виконавчої влади у відповідних сферах діяльності в порядку, визначеному законодавством".

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності через 12 місяців з дня його опублікування, крім пункту 2 цього розділу, який набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України:

1) у шестимісячний строк:

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації положень цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;

забезпечити набрання чинності нормативно-правовими актами, що впливають із цього Закону, одночасно з набранням чинності цим Законом;

2) у 2023 році поінформувати Верховну Раду України про стан виконання цього Закону.

Президент України

м. Київ
24 лютого 2023 року
№ 2955-IX

В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ